

Mathematics

מבנים מתמטיקה

תקציר שיעור גבול של פונקציה

הגדרת הגבול

תהי $f(x)$ פונקציה המוגדרת בסביבת הנקודה $x = x_0$, פרט אולי לנקודה x_0 עצמה. המספר L

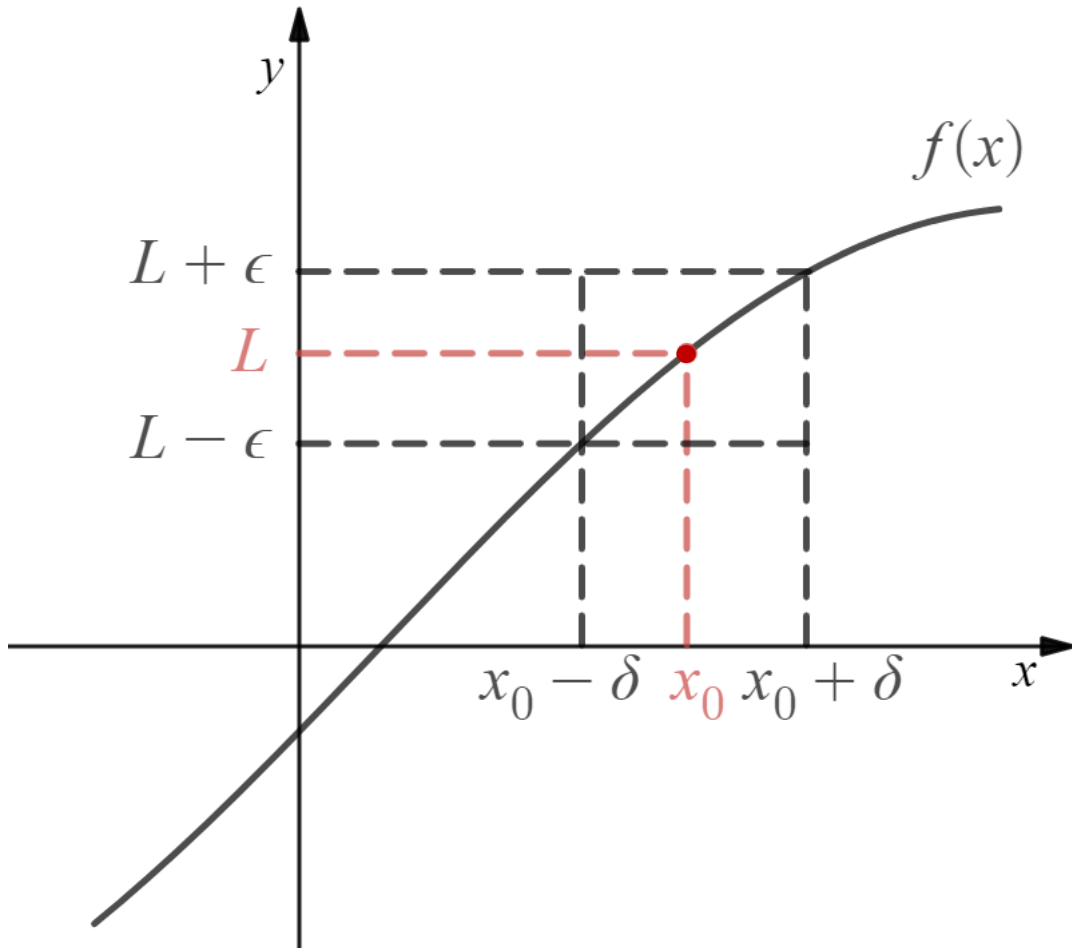
נקרא הגבול של $f(x)$ כאשר x שואף ל- x_0 , אם לכל מספר $\varepsilon > 0$ קיים מספר $\delta > 0$ כך

שלכל x המקיים $0 < |x - x_0| < \delta$, מתקיים: $|f(x) - L| < \varepsilon$.

סימון: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L$ או בקצרה $f(x) \xrightarrow{x \rightarrow x_0} L$

הגדרת הגבול בסימונים מתמטיים

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L \Leftrightarrow \forall \varepsilon > 0, \exists \delta > 0, \forall x: 0 < |x - x_0| < \delta \Rightarrow |f(x) - L| < \varepsilon$$

שלילת הגדרת הגבול

L הוא לא הגבול של $f(x)$, אם קיים $\varepsilon > 0$ כך שלכל $\delta > 0$ קיים x המקיים $0 < |x - x_0| < \delta$ כך ש: $|f(x) - L| < \varepsilon$.

שלילת הגדרת הגבול בסימונים מתמטיים

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \neq L \Leftrightarrow \exists \varepsilon > 0, \forall \delta > 0, \exists x: 0 < |x - x_0| < \delta \Rightarrow |f(x) - L| \geq \varepsilon$$

הגדרה

סביבה של הנקודה x_0 היא הקטע הפתוח (a, b) המכיל את הנקודה x_0 .

סביבה נקובה של נקודה x_0 היא הקטע הפתוח (a, b) המכיל את הנקודה x_0 , ללא x_0 עצמה.

סביבת δ של x_0 היא הקטע הפתוח $(x_0 - \delta, x_0 + \delta)$ לכל $\delta > 0$.

סביבת δ נקובה של x_0 היא הקטע הפתוח ללא x_0 עצמה $(x_0 - \delta, x_0 + \delta) \setminus \{x_0\}$ לכל $\delta > 0$.

משפט – גבול של פונקציה אלמנטרית

הפונקציות האלמנטריות מקיימות בתחום הגדרתן, שהגבול בנקודה שווה לערך הפונקציה בנקודה,

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0) \text{ כלומר מתקיים:}$$

משפט יחידות הגבול

אם לפונקציה קיים גבול, אזי הוא יחיד.

משפטי גבול וערך מוחלט

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L \Rightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} |f(x)| = |L| \quad (\text{א})$$

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0 \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} |f(x)| = 0 \quad (\text{ב})$$

משפט חסומה כפול אפסה

אם $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$ ו- $g(x)$ חסומה בסביבה נקובה של x_0 , אזי: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)g(x) = 0$.

משפט הסנדביץ'

אם לכל x בסביבה נקובה של x_0 מתקיים: $h(x) \leq f(x) \leq g(x)$
 ואם בנוסף $\lim_{x \rightarrow x_0} h(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = L$ אזי $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L$.

משפט הגבול המפורסם

מתקיים הגבול הבא: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} = 1$

משפט – אריתמטיקה של גבולות

חוקים בסיסיים

תהי פונקציה f המוגדרת בסביבת x_0 (פרט אולי לנקודה x_0 עצמה) ובעלת גבול סופי $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L$ ויהי קבוע c כלשהו, אזי:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} c = c \quad (\text{א})$$

$$\lim_{x \rightarrow x_0} (cf(x)) = c \cdot \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = cL \quad (\text{ב})$$

חוקים עיקריים

תהיינה פונקציות f ו- g המוגדרות בסביבת x_0 (פרט אולי לנקודה x_0 עצמה).
 אם הגבולות הבאים קיימים וסופיים: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L_1$ ו- $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = L_2$, אזי:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) \pm g(x)) = \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \pm \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = L_1 \pm L_2 \quad (\text{א})$$

$$\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) \cdot g(x)) = \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \cdot \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = L_1 L_2 \quad (\text{ב})$$

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)}{\lim_{x \rightarrow x_0} g(x)} = \frac{L_1}{L_2} \quad (\text{ג}) \text{ אם גם } L_2 \neq 0 \text{, אזי:}$$

משפט התכנסות גוררת חסימות

(א) אם קיים הגבול $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L$, אזי f חסומה בסביבה נקובה של x_0 .

(ב) אם קיים הגבול $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L$ ו**בנוסף** f מוגדרת ב- x_0 , אזי f חסומה בסביבת x_0 .

משפט – אי-שיויונות בין גבולות

משפט 1

תהינה f ו- g פונקציות המוגדרות בסביבה נקובה של x_0

ונניח כי קיימים הגבולות: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L$, $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = M$.

אם $L > M$, אזי יש סביבה נקובה של x_0 שבה $f(x) > g(x)$.

מסקנה ראשונה ($g(x) = M$)

בפרט אם g פונקציה קבועה $g(x) = M$, נקבל שאם $L > M$, אזי יש סביבה נקובה של x_0

שבה $f(x) > M$.

מסקנה שנייה ($M = 0$)

ובפרט אם $M = 0$, נקבל שאם $L > 0$, אזי יש סביבה נקובה של x_0 שבה $f(x) > 0$.

משפט 2

תהינה f ו- g פונקציות המוגדרות בסביבה נקובה של x_0

ונניח כי קיימים הגבולות: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L$, $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = M$.

אם $L \geq M$, אזי לכל x בסביבה, $f(x) \geq g(x)$.

מסקנה ראשונה ($g(x) = M$)

בפרט אם g פונקציה קבועה $g(x) = M$, נקבל שאם $L \geq M$ לכל x בסביבה, אזי

$L \geq M$.

מסקנה שנייה ($M = 0$)

ובפרט אם $M = 0$, נקבל שאם $L \geq 0$ לכל x בסביבה, אזי $L \geq 0$.